

MAJ.

Beli in zeleni listi.

Spisal Podgorski.

Cemu in komu pišem te vrstice? Vsem tistim, ki imajo sposobnosti in dobro voljo, delati med našimi lovci za povzdigo lovstva. Njim veljajo te besede in pišem jih zato, da bi jim pokazal pot, ki jih popelje v nova, še nepoznana lovišča, pot, ki ga sami ali ne vidijo, ali ne najdejo. Ako se pomisli, da je med nami lovcev na tisoče, in sicer vnetih lovcev, da pa med nami ni deset pisateljev, ki bi jim bilo pero tako pokorno, kakor jim je risanica, se mora vsak vprašati: kje je izvor te žalostne resnice?

Ni nam treba vrtati bogve kako globoko, na dlani leži. Vzrok, da je krog slovenskih lovskih pisateljev tako neznamenit, je — pomanjkanje teoretične lovske izobrazbe.

Kako postanem pri nas lovec? Pri magistratu ali c. kr. okr. glavarstvu kupim lovsko karto in orožni list, od Ševčika naročim puško in patrone, dam si delati moderno lovsko obleko, kupim rjave gamaše in zelen klobuk in — lovec sem.

Ni ga stanu in ni ga poklica, ki bi ga tako lahko dosegel, kakor je lahko, pri nas postati — lovec. Še ako hočem biti navaden čevljarček, moram dati ušesa in lase svojemu mojstru najmanj za tri leta v zakup, da si ob njih hladi svojo jezo, razodevajoč mi skrivnosti smolarske umetnosti; če hočem biti lovec, pa že kar vse znam. Nihče me nič ne vpraša, nihče ne izkuša, nihče nič ne reče; lovsko karto dobim, da le pokažem razglednico z vabilom na lov, smodnik in orožje pa mi zaupajo brez vsake legitimacije. Ako hočem kupiti lot maka ali konopnega semena moram predložiti v lekarni zdravniški

recept, smodnika pa dobim brez vsakega izkaza toliko, da bi mogel pokončati vso deželo. Če hočem biti prevoznik, moram dokazati pred oblastjo, da znam voziti, če pa hočem biti lovec, mi pa ni treba podati niti najmanjšega dokaza, da znam ravnati z orožjem. Naravnost idilične razmere!

Kam to privede? Do preverjenja, da se lovcu ni treba nič učiti, da on pade lovsko naobražen kar z neba. To preverjenje rodi samozavest, le-ta pa — nadutost in domišljavost. Reci jim kaj tem možakarjem, da to in ono ni prav, slišal boš take, da ti bodo dolgo zvene le po ušesih. To je sicer žalosten pojav med nami — toda resničen. In zakaj vse to? Ker ni prave izobrazbe.

Lov se vedno bolj demokratizira in z viška umetnosti se pogreza v prah rokodelstva. Stare lovske tradicije blede in z njimi ugaša poezija lova.

Ali je ta socialni proces res neodvraten, ali res nimamo nobenega sredstva, da bi ublažili vsaj posledice tega razvoja?

Ta socialni proces je res neodvraten. Sprijazniti se moramo z mislijo, da preide lov iz rok aristokracije v roke demokracije, ki ga bo izpila in izžela in ga končno izgubila v roke plutokracije. Včasih so lovili samo graščaki, danes že love kmetje in delavci, prišli pa bodo časi, ko bodo lovili samo bogatini, če bo sploh še kaj loviti.

Tega razvoja ne moremo preprečiti, ker niti ne teko skozi naše prste; vendar pa moremo zavirati ta razvoj in oblažiti njegove žalostne posledice. Kako? S tem, da širimo tudi strokovno izobrazbo tam, koder prodira lovski duh.

Lovskega propadanja ne ustavijo ne postave, ne zakoni — rešiti, ali recimo podaljšati življenje — mu more samo — izobraženost sedanjih lovcev.

Ta izobraženost pa ne obstoji v tem, da ustreliš na leto toliko in toliko srnjakov, zajcev, petelinov itd. — tudi ne v tem, da zadeneš v zraku klobuk, ali da znaš prekanjeno nastavlja ti pasti, marveč v tem, da divjačino — poznaš, da veš, kako moraš divjad gojiti in kako loviti. Ako se hočeš pa o tem poučiti, potem je neobhodno potrebno, da se ne giblješ le med zelenimi listi v lovišču, ampak tudi med belimi listi knjig. Ne samo prakse, tudi nekaj teorije je treba vsakemu lovcu!

V lovišču se brezdvomno marsičesa naučiš, ali naučiš se tisočkrat več, ako imaš nekaj teoretične podlage. Teoretično znanje je steza, ki te popelje v skrivnosti lova, v skrivnosti prirode sploh. Sedaj šele rarumeš različne živalske pojave, ki si jih prej opazal, ne da bi si jih vedel razložiti, razvozlaš uganke, ki ti jih je doslej stavljala divjad, pojmiš lepoto in poezijo lova, ki je šla prej mimo tvoje nezbujene

duše ... Prej si gledal — toda videl nisi, poslušal si — toda sliša nisi, čutil si, toda — razumel nisi. Brez teoretičnega znanja ti je lovišče neznana dežela, kjer se ne spoznaš, tuj kraj, kjer srečavaš na vsak korak stvari, ki jih ne razumeš; teoretična izobrazba pa ti izpremeni ta tuj kraj v prijeten dom; vse se ti zdi domače, vse znano, same prijatelje srečavaš in znance. Pa ne le prijetnosti, ampak tudi koristi so združene s tem. Kolikor bolj poznaš svojstva posameznih živali, toliko uspešneje jih moreš gojiti, toliko laže jih loviš. Res vzklika Goethejev Faust: „Grau ist alle Theorie“, toda naj je siva — potrebna je, in njeni plodovi so — zeleni.

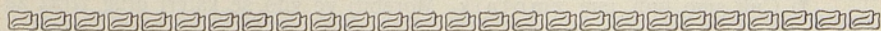
Prvo, kar more poznati vsak lovec kolikortoliko, je — prirodo-slovje. Ne bi mi verjeli, ako bi vam pripovedoval, kakšne cvetke nevednosti klijejo na teh gredicah. Ako slišim n. pr. o zajkljah, ki imajo po 10 mladih, in sicer samo enkrat na leto, ali o divjih kurah, ki vale na drevju — se še ne zgražam preveč, zakaj čuje se še hujše. In naj jim zamerim? V šoli se niso prirodo-slovja učili dosti več ko nič, pozneje pa tudi ne, odkod torej vzeti? Ne bi jim bilo pravzaprav zameriti, toda, kdor hoče biti lovec, ta mora poznati vsaj temeljne pojme naravoslovja. Ne moreš se izgovarjati s tem, da ne utegneš, prijatelj! Če utegneš na lov — utegneš tudi vzeti v roko prirodo-slovno knjigo. Cenjenim tovarišem priporočam zlasti Fr. Erjavčevu knjigo: *Domače živali*, ki jo je svoj čas izdala Družba sv. Mohorja. Ta knjiga je pisana tako poljudno, tako mično, da jo človek vselej rad vzame v roke. Ni sicer pisana za lovce, ali tudi lovec bo našel tam mnogo koristnega. Kdor zna nemški, prebiraj „*Brehms Tierleben*“. Tretja izdaja te prekrasne knjige je izšla pred par leti v Lipskem. Brehm je bil sam navdušen lovec in njegovo monumentalno delo je sad mnogoletnih teoretičnih študij in praktičnih izkušenj.

Priporočna knjiga je tudi dr. Schöff: „*Jagd tierkunde*“. Seveda so vse te knjige nekoliko drage. Toda lovci, po več krajih imate že javne knjižnice, naj vam le-te pomagajo, saj taka dela imajo vrednost za vsakega človeka, bodi lovec ali ne.

Razen tega pa je več monografij skoro o vsaki živali, ki šteje med divjad. Meni so posebno všeč dela, ki so izšla na Dunaju v založništvu Huber & Lahme (Wien I. Herrengasse 4).

Ta dela so spisali res lovci, ne pa kaki diletanti. Človek se mnogo nauči iz njih. Pa še eno prednost imajo — poceni so. Trdo broširana knjižica stane 1 K 90 h.

(Konec prihodnjič.)

Spačnik. *)

(Der Rackelhahn, Tetrao medius Leist.)

Spisal Fr. Klemenc.

Ze proti koncu meseca marca mi je pripovedoval izvrstni petelnarski vodnik M. Blažič s Sv. Katarine, da se oglašja vsako jutro v Krstengriču, v lovišču goljškem, 807 m izhodno od Grmade ptič, katerega pa ni videl. Takih glasov, podobnih zamolklemu hropenju, ni bil slišal še nikdar.

Početkom meseca aprila me je obvestil Blažič, da je omenjeni ptič v Krstengriču divji petelin.

Čez nekaj dni sem se napotil na Goljek, da bi dognal, kaj je. Komaj so jele ugašati prve zvezde, že me je opozoril vodnik Blažič na zamolklo hreščanje in grgranje.

Začela sva naskakovati. Napredovala sva jako hitro, ker je petelin hropel in grgal skoraj neprenehoma. Po pravici povem: dokler ga nisem videl, nisem mogel verjeti, da prihajajo ti čudni glasovi od petelina. Bili so popolnoma drugačni kakor petje velikega in tudi malega divjega petelina (ruševca, škarjevca). Naposled ugledam petelina na vrhu jelke. Videl sem, da je precej majhen in da pojoč miruje s perutmi in repom; samo glavo je metal ob vsakem glasu nazaj, toda ne tako visoko, kakor jo drži navadno veliki, to je pravi divji petelin.

Pel je takole: najprvo je trikrat do petkrat močno zahropel z malimi presledki; potlej je zamolklo grgal par sekund; tako se je vrstilo venomer. Pojoč je bil popolnoma gluha, videl je pa prav tako dobro, kakor njegov veliki sorodnik. Navadno se je med petjem predstavljaj z drevesa na drevo tako dolgo, da se je spustil na tla, ter tu še dolgo hropel in grgal ob solncu. Na fleh je bil še živahnejši. Držal je glavo poševno naprej, povetil malo peruti, okolobaril rep napol, letal naprej, nazaj, se zavrtel včasih v krogu in vzletel za meter kvišku.

Blažič ga je tako tudi opazoval enkrat, da je pel do poludevetih dopoldne.

Drugače zelo nemiren, se je dobro držal vsak večer in vsako jutro približno na enem kraju. Vendar pa ni bil za prostor nič kaj izbirčen. Zdaj je sedel vrh smreke, zdaj sredi bukve, borovca itd. Videl sem, da je borove brste prav tako obiral kakor velepetelin. Uspešno je

*) Čuli smo tudi ime zmotnik. Morebiti ve kdo še kateri drug izraz za tega polutana. Naj nam ga javi!

preganjal tudi velike peteline, se zelo zanimal za kokoši ter bil vedno za njimi.

Ko sem opazoval tega redkega ptiča več dni zaporedoma prav od blizu in prebiral literaturo o spačnikih*, sem kmalu uvidel, da je naš ptič polutan (bastard) divje kure in ruševca = spačnik. Nemec ga imenuje *Mittelhahn* ali „*Rackelhahn*“ po švedski besedi „*rackla*“, ki pomeni hropsti, grgrati.

Dne 22. aprila sem se z velikim spremstvom lovcev-petelinarjev napotil v Goljek. Vsak ga je hotel še enkrat slišati. Akotudi je bilo jutro mirno, se spačnik ni oglasil. Ko se je zdanilo, smo ga zagledali mirno sedečega na vrhu visoke smreke. Okrog petih se pa nenadoma spusti proti Robežu in se močno zadere. Taka je bila njegova navada, kadar je vzfofotal.

Požurimo se za njim in kmalu ga zagledamo, kako je letal in odskakoval po Krvavi planini ter hropel in grgral, da je bilo veselje. Za vrhom planine ga je bilo lahko zalesti. Komaj pogledam oprezno čez rob, že vidim petelina in ga slišim hropsti naravnost proti meni. Na vratu in prsih se lesketa bagrenovijoličasto: roža nad očmi mu je živordeča in napeta. Še enkrat se zavrti kakor v slovo proti izhajajočemu solncu in proti bajeviti Grmadi. Za hip me osupne naravna krasota. Nato pa hitro pritisknem k licu. Ni še utihnil odmev po čereh nasprotnih Jegal, že je spačnik zadnjikrat udaril s perutmi ter izdihnil med rdeče cvetočim resjem.

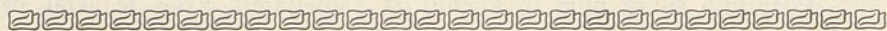
Bil je kratkega toda močnega života; tehtal je 2:30 *kg*, dolg je bil 73 *cm*, širok pa 99 *cm* z raztegnjenimi perutmi. Glavna barva je temnorjavo-črna, vrat, hrbet in prsi so bagrenovijoličasto svetle. Sivomodri kljun meri 4:1 *cm*. Glava je precej izbočena, perja na bradi je malo, roža pa je manjša, kakor ruševčja. Peruti, široke 33 *cm*, so zgoraj temnorjavo-črne z belo lisko na ramenu in podolgasto belo liso v sredi; spodaj so pa peruti umazano bele. Na trebuhu je par belih pik. Popolnoma črni rep ima 18 peres, tri zunanja po obeh straneh so 24:5 *cm* dolga ter nekoliko zakrivljena vunkaj, notranja pa so po 18:5 *cm* dolga in obrobljena z belim ozkim pasom. Del pod repom je bolj bel ko črn. Noge so močno porasle. Srednji prst meri 5:5 *cm*. Jezik je popolnoma upadel v grlo; ako sem odprl kljun široko, sem dobro opazil, da se je pot v uho znatno stisnil, akotudi je podaljšana kost spodnje čeljusti za $\frac{1}{3}$ krajša kakor pri velepetelinu.

Kako, da je prišel ta spačnik v naš revir, koder ni nobenih ruševcev niti v bližini 20 *km*? Morda se je pred leti pomladi priklatil

*) Prestolonaslednik Rudolf, Ornithol. Beobachtungen d. Rackelw. 1880 V. v. Tschusi-Schmidthofen, Mitt. d. Ornithol. V. in Wien 1884; Dr. W. Wurm, Kritische Naturg. d. Auerwildes, Berlin 1909.

ruševce ter pridno dvoril velekuram in zopet izginil. Iz literature poznam samo tri spačnike na Kranjskem. Prvega je ustrelil gospod V. Gallé leta 1884. v Črni gori na Gorenjskem in ga oddal muzeju. V „Waidmannsheil“ št. 9 pa poroča gosp. dr. V. Jeločnik v svojem izvrstnem popisu „Kraains Waldhühnerjagd« tudi še o dveh drugih spačnikih: prvega so opazovali leta 1908. zopet v Črni gori na Dovjem, drugega pa je baje ustrelil kmečki lovec pred več leti v Korošici, v lovišču „Kamniške Bistrice“; podrobnosti ni vedel povedati nobenih.

Ako bi kdo naših starih lovcev z Gorenjskega vedel še kaj poročati o teh izrednih bastardih, se naj oglasi v „Lovcu“. Petelina je nagačil izvrstni preparator V. Herfort v Ljubljani. Ondi si ga lahko ogleda vsak, kdor se zanima za take živali.

Brakada.

Spisal Podgorski.

(Konec.)

Sploh se ne strinjam s tendenco, ki se je pojavila poslednje čase skoro povsod, kjer so doslej lovili z braki, le-te nadomestiti s psi krajših nog, češ, da gonijo bolj počasi. Po mojem preverjenju, ki se naslanja na mnogoletne izkušnje, ne tiči zlo prenaagle gonje v visokih nogah, marveč v premajhni teži psov. Opazil sem, da prenaaglo gonijo le tisti psi, ki imajo majhno težo, potem naj so visoki 60 ali le 35 cm. Psi, ki so pa primerno težki, gonijo vedno počasi. Tudi jaz pravim, pes naj goni počasi, toda ne samo zaradi tega, da bi divjačina počasi bežala in se ne oddaljila iz lovišča, ampak zaradi tega, ker le, ako goni počasi, more pes zanesljivo slediti živali, posebno zajcu in lisici, ki delata ovinke in kljuke. Iz tega razloga priporočam za brakade le take pse, ki gonijo počasi. Moti se pa, kdor misli, da gonijo počasi jazbečarji, terijerji, sploh psi kratkih nog. Psi kratkih nog samo niso tako hitri kakor psi na visokih nogah, gonijo pa enako naglo kakor le-ti. Počasna gonja namreč ne obstoji v tem, da pes ni hiter, marveč v tem, da pes ne drevi za živaljo čez drn in strn kakor vihra, ampak jo zasleduje počasi, premišljeno, temeljito, stopinjo za stopinjo. Kakor goni lahko pes naglo, pa bodi še tako nizek, pravtako goni lahko počasi, četudi je visok.

Če je pes lahek kakor peresce, pojde za živaljo kakor na perotih, pa bodi brak ali jazbečar; počasi bo gonil le, ako je primerno težak in če je pravilno šolan. Tudi psi kratkih nog gonijo počasi le, ako so zadosti težki; ako so pa lahki, potem gonijo pravtako naglo kakor

braki in kažejo ravno iste napake kakor le-ti. Samo ta razlika je, da ti psi v enakem času ne preteko enake daljave kakor braki, kar pomeni, da v enakem času ne poženejo živali tako daleč. To je sicer dobro pri srnah, pri zajcu pa ne, zakaj kolikor dalje spraviš zajca od njegovega loža, toliko prej se obrne nazaj. Napake nagle gonje ostanejo, kakor pravim, tudi pri pseh kratkih nog, in sicer zlasti ta napaka, da pogosto izgubljajo sled in dajejo divjačini priliko, mešati sled.

Ako torej hočem doseči, da bodo moji psi gonili počasi, to se pravi: korak za korakom, natančno po sledu, koder je šla žival, moram vzeti le take pse na lov, ki so primerno težki in učeni, goniti počasi. Ako je pes prelahek, gre za živaljo kakor strela, pa naj bo brak ali jazbečar. Le ako je pes primerno težak, potem bo gonil počasi.

Imel sem brake, ki so bili komaj 38 cm visoki, po 7—8 kg težki, pa so šli za živaljo ure in ure kakor sapa; imel sem pa tudi take, po 60 cm visoke in do 18 kg težke. Ti so gonili tudi vztrajno, toda lepo počasi in — gotovo. Onih nisem mogel privaditi, da bi počasi gonili; lovska strast jih je gnala naprej, težilo jih ni nič, šli so ko veter; te sem pa lahko priučil, počasi slediti živali. Tudi te je gnala strast naprej, ali krotila jih je njih lastna teža.

To me je privedlo do spoznanja, da počasna in nagla gonja nimata svojega vzroka le v kratkih in visokih nogah, marveč v teži psa in pa v njegovi dresuri. Kdor uči psa mladiča na srne, ga ne nauči nikoli, počasi goniti. Tega se nauči pes le pri zajcu ob suhem vremenu. Zajec ga primora, nagniti nos k tlom in počasi reševati uganke in zanke, ki mu jih stavi beže.

Kdor se vojskuje proti brakom samo zato, ker so na visokih nogah, ta je pač malo razmišljal o tem problemu. Dajmo brakom malo več teže, več kompaktnosti, učimo jih imeti nos pri tleh, kadar gonijo, pa bomo videli, če more katera druga pasma z njimi tekmovali na brakadah. Jaz pravim, da ne!

Saj ne rečem, tudi jazbečarji gonijo dobro, toda kaj pomaga, ko ne morejo naprej, če pridejo v količkaj razklan svet; v snegu pa še po ravnem ne morejo nikamor.

Sicer pa ne nasprotujem brakadam z jazbečarji, le ne priporočam jih ne, stoječ na stališču: pes, ki je od prirode ustvarjen za braka do, je — brak.

Prav iz tega razloga se ne navdušujem tudi za brake-jazbečarje (Dachsbracken) in za terijerje, akotudi gonijo braki-jazbečarji izvrstno, pravtako škotski terijerji, celo nekateri foksterijerji in irski terijerji. Beseda „terijer“ pomeni psa, ki je določen za lov pod zemljo in pri tem naj ostane.

Kdor pa hoče iz tega ali onega razloga brakirati s to ali ono pasmo — slobodno mu. Ne gre za to, ali gonijo divjačino braki ali terijerji, marveč za to, da gonijo psi lepo počasi, da ima tropa enotno lice in da se psi vedejo tako, kakor sem bil opisal.

Končno še opozarjam imetnike psov na pravilno krmljenje. Ako hočeš, da bo pes drugi dan čil in vztrajen — nakrmi ga zadostno popoldne ali zvečer pred lovom, ne pa šele zjutraj, preden gre v lovišče. Ta hrana ga samo teži, drugega nič. Prejšnji večer ga zadosti nasiti, zjutraj pa mu daj le kaj malega. Skrbi tudi za to, da ima pes, ko pride z lova, mehko, suho ležišče in, ko se oddahne in odpočije, svežo vodo in gorko hrano.

Tudi opoldne na lovu je treba psu piče. Najbolje je dati psu hlebček Fattingerjevega suhorja. Z vodo ne razvajaj brakov!

Nekateri imetniki lovišč prirejajo včasi love, ki niso ne brakade, ne gonje. Divjačino jim gonijo namreč gonjači in braki. Ta vrsta lova ni po mojem okusu, zakaj, če je svet toliko hoden, da ne ovira gonjačev, ni treba psov, tam naj love samo z gonjači. Pa tudi sicer se taki lovi težko prirejajo pravilno. Po navadi ni to lov, ampak huronsko vpitje gonjačev in bevskanje pesjadi.

Na brakado — brake, na gonjo — gonjače!

Take „gonjaške brakade“ so mi pa tudi zavoljo tega zoperne, ker se dostikrat na njih strelja tako neprevidno, da človeka obhaja zona. Če gonjači niso oboroženi že še gre, ali bogvari, ako prenašajo pihalnike. Prav pogosto se namreč pripeti, da se vzdigne divjačina iz loža tik pred gonjači, ali pa da se pomeša med nje. Vse prične kričati in begati sempatja, gonjači, ki imajo puške pa kanonirajo, da šibre kar brenče okrog ušes drugim gonjačem. Naravnost čudež je, da se ne zgodi še več nesreč! Zato ponavljam poudarjam: vodje, ne dovolite gonjačem streljati! Ne poznam lovške nevošljivosti, toda odkrito povem, da sem vedno jezen, če privleče po končani gonji ta gonjač lepega srnjaka, oni težko srno, tretji dva ali tri zajce itd. To ne gre! Na skupnih lovih imajo pravico streljati samo lovci na stajališčih.

Še nekaj mi je na srcu! Na brakadah lovci prav pogosto kličejo jerebe. Nimam nič proti temu, toda vodje lova, zabičite jim pod kaznijo 10 K. Kokoši pustite pri miru! Ne oropajmo se sami svojih lovskih biserov!

Razprava o brakadi je s tem končana. Trajala je res dolgo, to pa zato, ker sem hotel povedati vse, kar me je bolelo. V veliko zadoščenje mi je zanimanje, ki so ga moja razpravljajna zbudila v lovskih krogih, koder še love z braki; to zanimanje mi je dokaz, da moje besede niso padle ob poti, kjer bi jih pozobali ptiči, ampak na rodovitna tla, kjer bodo pognale kal....

Iz Trnovskega gozda.

Spisal I. Plesničar.

(Dalje.)

»Ris«.

Kdaj je bival zadnji ris na Primorskem, to ni znano. Jaz nisem videl nikoli nobenega, pa tudi starejši lovci ne. Zato je tem bolj presenetilo lovce, ko se je razglasilo pred dvajsetimi leti: „Ris“ je tukaj!

Tisto zimo so pogostoma našli raztrgane srne večidel brez glav. Katera zverina jih je morila, tega niso mogli dognati. Po snegu so videli sledove, podobne lisičjim. Najstarejši lovci niso mogli spoznati sledov, ker niso bili nikoli videli ne risa, ne njegovega sledu. Nekateri so trdili, da je sled večji od lisičjega. Vsak lovec ve, da je v mokrem snegu stopinja večja nego v suhem snegu. Izvedenci pa so rekli, da je morilec ris! Vsake moritve je bil kriv ris; to so ljudje verovali trdno. Naposled so se začeli za reč zanimati tudi gospodarji lova.

Prišel je strog ukaz, da morajo morilca po snegu zasledovati in natančno poročati o njem. V ta namen so izbrali spretnega gospoda za voditelja in poročevalca o morilcu, lovca pa za ogleduha; tega je spremljal fant, ki je vodil velikega psa. O psu so govorili, da bo kar pohrustal risa, kadar ga dobi.

Voditelj je ukazal lovcem, naj slede po prvem novem snegu vsak zase na hrib ledenik. (Do tja je potreboval vsak lovec več kakor dve uri.) Na hribu se morajo sniti vsi lovci in poročati, kaj so opazili. Ponoči od sobote na nedeljo je padel 30 cm visok sneg, ob dnevi je bilo zopet lepo.

Zjutraj pred solncem, je bil že vsak lovec na svoji poti. Moja pot je bila najlepša in najkrajša, zato sem počasi korakal navkreber.

Nisem bil še daleč od doma, ko sem zasledil morilca srn. Sled me je vodil kilometer daleč po moji poti proti hribu. Morilec je nosil s sabo srnjo glavo; poznalo se je prav dobro, da jo je večkrat položil v mehki sneg in počival. Par sto metrov od moje poti je bila mala, precej globoka dolinica, v njej pa debela skala. Tukaj je šel morilec mimo in nosil srnjo glavo s sabo.

Ker sem bil preverjen, da je morilec pod skalo, sem se vrnil in šel na določeni hrib. Ko sem prišel na vrh, ni bilo še nobenega lovca tam, čakal sem $\frac{1}{4}$ ure, še $\frac{1}{4}$ in še $\frac{1}{4}$ in še ni bilo nič. Zaradi ostrega mraza sem se vrnil proti brlogu. Na mestu sem zapisal po snegu: „Morilec je v Žganinah. Pridite po sledu za mano!“

Vsak lovec, ki je prišel na hrib, je bral moj napis, se je podpisal in šel po sledu za mano. Zadnji lovec je došel 3 ure za mano. Med g. lovci je bil tudi „ogleduh“ in fant s hudim psom.

Prva moja skrb je bila, da niso pohodili risovega sledu. Vsak lovec, ki je prišel do mene, je rekel: „To je res pravi morilec srn!“

Vsi smo bili veseli in zadovoljni, da smo imeli risa pred sabo v brlogu.

„O hvala Bogu!“ je vzkliknil Vincenc, „bodi v luknji ris ali lisica, samo da se izkaže resnica!“

Vincenčeve besede pa so žalile ogleduha. Ko so vsi lovci spoznali, da imamo risa v luknji, smo ga hoteli izgnati. Uprl se je ogleduh, češ, da moramo prej obvestiti voditelja. Lovec, ki smo ga hoteli odposlati, je zahteval od ogleduha pismo naznanilo, rekoč: „Ne bom govoril, da je ris v luknji, ker ga nisem videl!“

Ogleduh je takoj napisal na listu, da bo ris v 24 urah naš. Nihče ni hotel podpisati. Ako bi bil pisal, da imamo v brlogu morilca srn, bi mu bili ustregli.

Poslanec je odšel eno uro daleč. Ker smo bili vsi že ozebli in okovani v led, smo nasekali drva, zakurili ogenj in sedli okoli njega na rante. Torbe in steklenice so bile prazne. Radoveden oglar je prišel k nam gledat. Poslali smo ga po vino in se pogovarjali o risu ali lisici. Naše šale in burke niso ugajale ogleduhu. Zato ni hotel z nami vino piti. Kmalu je bila barigla prazna. Ko je ogleduh videl, da gre voditelj, mu je šel naproti s klobukom v roki.

Voditelj: „Habens den Luchs doch gefunden? Bravo, bravo, Franz!“ France mu je pokazal risji sled in luknjo.

Voditelj: „Kaj mislite, kako bomo risa izgnali iz luknje?“

France: „Mislim, da risa danes ne bi preganjali, ampak ga stražili nocoj in da bi ga jutri živega ujeli v mrežo. K temu nenavadnemu lovu bi povabili tudi gospodo iz mesta!“

Vincenc: „Kaj misliš, da je ris jagnje? Že zdaj imaš brke zamrzle, ponoči ti jih bo pa on krampljal! Ker si že sam norec, hočeš imeti še gospodo za norca. In najlepše bi bilo, da bi spodili lisico iz luknje, ne pa risa!“

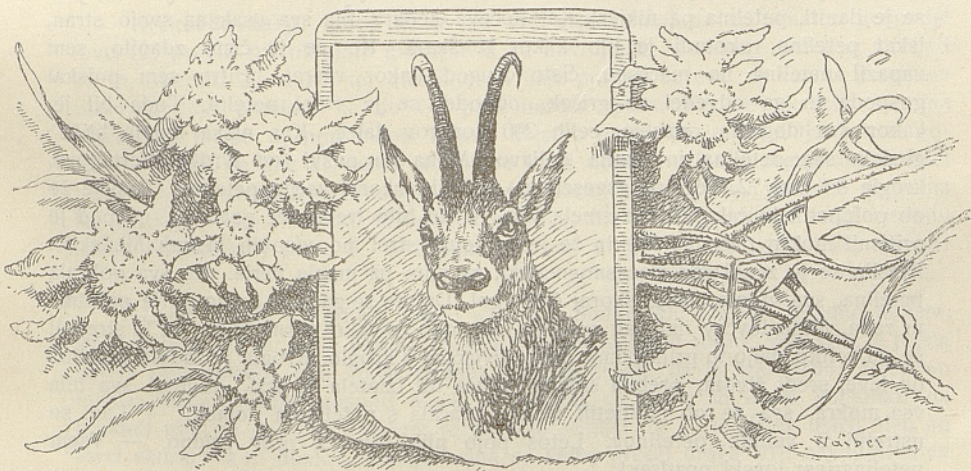
Voditelj: „Kdo to pravi?“

Urban: „Jože!“

Voditelj se je nekaj razburil in ukazal izpustiti jazbečarja v brlog; ko je prišel pes v brlog in parkrat zalajal, je švignila iz luknje — lisica. Streljati je bilo nevarno, ker je bilo preveč lovcev na tesnem. Vendar so nekateri ustrelili. Lisica je tekla ranjena proti „grozovitemu“ psu. Vsi smo gledali, kdaj jo pograbi in strese; pa je malo manjkalo, da ga ni vrgla v sneg. Urban se je rogal: „Franz, hast den Luchs gesehen?“ Voditelj ni črhnil besede, France ogleduh pa jo je ubral po drugi strani domov.

Tisti velikanski krik o strašnem „risu“ se je polegel kakor pesek v vodi. Kadar se snidemo „risji“ lovci, veselo potrkammo na njegovo zdravje.

(Dalje prih.)

Iz lovskega oprtnika

Izreden lovski uspeh. Kakor vsako pomlad, se je nadvojvoda-prestolonaslednik Fran Ferdinand tudi letos udeležil lova na srnjake v velelovišču v Godniku. Na lov se je peljal 11. in 27. aprila. Prvi dan je nadvojvoda ustrelil 19 srnjakov, 27. aprila pa 43; skupaj zatorej v dveh dneh 62 srnjakov. Med njimi je bilo le dvoje vilarjev, 59 šesterakov in močan šesterak s krasnim rogovjem (iz dubnianskega lovišča). Taki lovski uspehi pričajo ne le o izredno vestnem gojenju srnjadi v cesarskih gozdih okoli Godnika, marveč tudi o izredni streliški spretnosti nadvojvodovi.

Lov na divjega petelina na Mežaklji pri Jesenicah. Osem dni sem hodil opazovat divjega petelina na Mežakljo, ali ves trud je bil zastonj. Nobenemu gospodu se ga nisem upal naznaniti, da bi bil mogel iti na lov. Bil ni stanovit in se je selil vsak dan drugam, in še tam v tako nevarne kraje, da ni bilo mogoče priti do njega. 17. maja leta 1911. zjutraj sem prišel domov; gospod gozdarski in lovski upravitelj me je vprašal o petelinu na Mežaklji. Z veseljem bi bil poročil gospodu, da je pel petelin danes prav dobro. Ali žalibog je bil na tako nevarnem kraju, da ga ni bilo mogoče naskočiti. To jutro je petelin res tako dobro pel in brusil, kakor bi bil vedel, da je zanj danes zadnje jutro njegovega življenja. Drugi dan ni več pel, ampak je premišljeval po svoje, kako veselje je užival s svojimi tovarišicami na strmih pečeh Mežaklje. Še tisti večer mi je naročil gospod upravitelj, naj bom pripravljen ob eni popolnoči za odhod na Mežakljo, ker je želel sam iti nad tega velenavihanega petelina, akotudi je bival ptič v tako grdem in nevarnem kraju v pečeh. Bilo je lepo jasno jutro, ko sva odhajala z gospodom z doma. Ob treh popolnoči sva ugasila svetiljko, zakaj bila sva že blizu petelina. Rahljo sva šla še malo dalje in sedla pod bukev, da bi se malo oddahnili. Srce nama je utripalo močno; skoraj sva se bala, da bi petelin čul utripe. Pota na Mežakljo so strma in bolj za koze nego za ljudi. Ko sva se oddahnili, sva težko pričakovala, da bi slišala gozdnega trubadurja. Toda zastonj. Že se je bližal čas, da zapoje; na nebu so se pa spajali oblaki ter vkratkem zakrili prej tako krasno sveteče zvezde. Nekaj minut pozneje je padlo par kapljic dežja. V desetih minutah pa je zadivjala nevihta in bila sva takoj mokra do zadnje niti. Jelo se je daniti, petelina pa nikjer! Kaj hočeva sedaj? Šla sva vsak na svojo stran, iskat petelina, akotudi je lilo kakor iz škafe. Ko se je čisto zdanilo, sem zapazil petelina na macesnu, čisto drugod kakor včeraj. Hitro sem poiskal gospoda in ga odvedel na griček, odkoder se je videl petelin. Toda bil je, kakor sva dognala pozneje, celih 200 korakov daleč. Kar nisva mogla bliže; gledala sva petelina in cenila daljavo. Muha na puški (od tvrdke Wernigove, krogla 81 mm 72. Legierungsgeschoss) je krila skoraj vsega petelina. Bilo je že ob polpetih in čakati nisva smela več. Ni mi bilo treba več govoriti; gospod je pritisnil mokro pušo na lice in že je odmeval strel po visokih stenah Mežaklje. Petelin se je zvalil raz macesnovo vejo, za njim pa megla perja. Ko sva pobrala petelina, sva videla, da je skoraj čisto gol. Držalo se ga je le dolgo perje perutnic in repa. Malo lovcev ima tak pogum, tako oko in tako mirno roko, da bi streljali še na toliko daljo to primeroma malo divjačino s kroglo. Krogla je zadela petelina od leve, sredi života, prebila srce in pljuča ter izletela iz prsi. Akotudi sva bila vsa mokra, sva se ob polipetih vesela vračala s petelinom domov. — Lani so ustrelili 9 velikih petelinov. Letos pojo njih tovariši prav pridno. — Vsem petelinarjem lovski pozdrav!

Jesenice-Fužine 28. aprila 1912.

Janez Golob, lovec.

Lov na golobe. Vseh svetnikov dan ni prav ugoden lovcu. Leta 1910. me je pa vse eno gnalo izkušat lovsko srečo. Ta čas pa je kaj ugoden za lov na vrabce, ki so, s slanino pretaknjeni, imenitni za pojedino z ajdovo polento. Krčmarju so mi naročili tak obed. Dan prej sem obiskal vsa dvorišča naše ne male vasi, da bi dobil zadosti teh zvutih ptičev. Po navadi pa lovec nima sreče, kadar je najbolj treba. Koderkoli so me zagledali navihanci, so izginili kakor kafra. Dobil sem jih le malo in zaradi megle in teme sem moral domov. Moja žena ni bila zadovoljna s plenom. Drugi dan, po maši sem šel zopet na golobe. Omeniti moram, da je na Krasu mnogo golobov. V varnih jamah jih je v jatah včas po tristo. Pogostoma vidiš vmes tudi podivjanca domače pasme. Po maši

sem izpil čašo kave in odšel. Medtem je začela briti neprijateljica burja. Deževalo je tudi. V svoje začudenje sem videl veliko jato; za njo sem tekal precej časa brez sreče, tako da sem že obupal. Naposled sem prišel za zid, skoraj do jate. Pa glej smolo! Prezgodaj so me ugledali in zleteli 500 metrov dalje. Dež in burja nista mirovala. Bil sem pod zidom v sitnem položaju, ki ga pa ne smem opisati natančneje. Povem naj le toliko, da mi je burja pihala na golo kožo. Nenadoma se je bližala jata proti meni. V pravem času sem jo došel; pomeril sem in sprožil; na moje največje veselje sem videl pasti enega. Zadovoljna je bila soproga in tudi gostje so imeli dovolj za pojedino s polento. — Lovski pozdrav! Sveto, 5. marca 1912.

I. D. S.

Mlade lisice. Včeraj smo v lovišču kamniškega lovskega kluba odkopali 5 mladih lisic, starih po 6 tednov. Delali smo zelo oprežno, tako da nobena lisica ni poškodovana. Lisičke so naprodaj. — Lovski pozdrav!

Kamnik, dne 6. maja 1912.

Fr. Stele ml.

Odstrel divjačine. — V občinskem lovu v Limbušu pri Mariboru so ustrelili leta 1911/12: 47 poljskih zajcev, 32 poljskih jerebic, 2 gozdna kljunača, 1 fazana, 1 prepelico, 8 velikih divjih rac in 8 divjih golobov. Ropne divjačine pa: 9 vran, 10 šoj, 3 skobce, 2 podlasiči, 21 vereric, 8 mačk in 4 loveče pse, skupaj 100 komadov koristne in 57 komadov ropne divjačine. — Lovski pozdrav!

Limbuš pri Mariboru, 24. aprila 1912.

Ant. Godec.

Rekordavzarji. Letos se je od več strani čulo, da so nekateri gospodje lovci (?) prosili pri okrajnih glavarstvih za dovoljenje, da smejo petelina streljati že 15, oziroma 20. marca ter utemeljevali baje prošnje s tem, da večina petelinov vsled zgodnje pomladi ne bo več pela meseca aprila. Kaj so ukrenila okrajna glavarstva, mi še ni popolnoma znano, dejstvo pa je, da je nesel ljubljanski gospod petelina že dne 31. marca dopoldne proti domu. — Da je prezgodnji odstrel petelinov za zarod zelo škodljiv, ve vsak dobri lovec, ki mu je sploh divjačina kaj pri srcu. Naposled tudi ni nobena nesreča, ako bodo gospod ustrelili namestu letnih 16 petelinov samo 8. — Upajmo, da se drugo leto ne ponovi kaj takega!

Član „Proste združitve v varstvo lova“.

Lisic je bilo v pretekli lovski sezoni v Šmihelskih loviščih izredno mnogo. Prejšnja leta so se znale ogibati lovcem na prav spreten način. Malokdaj je prišla katera pred puško. Lani pa je padalo po njih grbah, da je bilo grdo. Posebno lovsko srečo je imel gospod V., ki je parkrat na enem in istem staljšču na brakadi ubil po dve lisici, enkrat je pa celo streljal po štirih. Brez lisice niso šli lovci skoraj nikoli domov. Lisičja krzna so sedaj precej draga. Vrli zakupnik lova pa ima dvojen dobiček, v svojih obsežnih loviščih in v domači blagajnici.

J. B.

Paplerjeva zlata poroka. Lani 1. oktobra je slavil znani lovec, 82 letni Matija Papler iz Besnice, svojo zlato poroko pri sv. Joštu. Svatov je bilo 24 parov; cerkveni obred je opravil brezplačno monsignor prof. Tomo Zupan. Hvala mu! Zbranega je bilo mnogo naroda iz okolice, seveda največ lovcev. Obed je pripravil gosp. Končevce, ki slovi kot gostilničar in lovec. Slavljenču, ki že nad 60 let nosi puško, je napil gospod Emanuel Kovačič iz Stražišča pri Kranju in mu v navdušenih besedah čestital v imenu vseh lovcev lepe Gorenjske. Vsi so bili židane volje, kakor se spodobi ob takih prilikah; veselje pa je priklopelo do vrhunca, ko je 82 letni Matija zaplesal s svojo zvesto družico, 75 letno Nežo, priljubljeni — „štajeriš“.

—čič.

Podivjan pes. Lovec kneza Auersperga iz Taplvrha pri Rogu, J. Lužar, je konec marca prinesel v Novo mesto k usnjarju g. M. Mramorju izredno veliko pasjo kožo v stroj. G. J. Lužar je povedal, da je ustrelil tega psa pri zadnjem snegu v lovišču, kjer mu je poverjeno varstvo. Skoraj celo leto 1911. je v tem lovišču opazal sled, podoben volčjemu, in tudi večkrat našel ostanke razne divjačine, posebno od raztrganih srn. Dolgo je hodil za tem sledom. Ko je prišel v goščavo blizu skalovitega kraja, je zarenčala in skočila po koncu velika zver. Lovec je takoj spoznal izredno velikega psa in ga ustrelil z risanko. G. Lužar je hotel psa odnesti v svojo lovsko hišo, da bi ga tam pokazal svojim tovarišem lovcem, podivjani pes pa je bil tako težak, da ga je lovec komaj vzdignil. Vsled tega je vzel samo kožo s sabo. Več gospodov lovcev je ogledalo kožo tega kratkodlakega velikana v tvornici gosp. M. Mramorja in vsi so se čudili tej izredni velikosti. Od stegna pa do vrha pleč je merila koža 1:40 m, torej mnogo več nego koža največjega mesarskega psa. Da bi pes podivjal in živel kakor volk vedno v gozdu, kaj takega še nisem nikoli slišal, tudi od najstarejših lovcev ne. P.

Medvedje na Gorenjskem so dandanes že precej redki. Iz tega stoletja sta mi znana le dva primera. Dne 4. maja 1900 je dobilo 5 zapriseženih lovskih čuvajev v globeli pod Korošico v Kamniških Alpah petletnega medveda samca, ki je bil poldrug meter dolg in 90 cm visok.¹ — Zadnjič je pa poročal „Slovenski Narod“ z dne 20. januarja t. l. št. 16, izpod Jamnika, da se je pred kratkim tam klatil velik medved, ki sicer ni naredil nobene škode, pač pa prizadejal veliko strahu. Zatorej se nam zdi klicanje „na korajžo“ proti tej popolnoma dobrohotni živali čisto nedoumno. — Kot nekaj spomenik iz polupreteklega časa pa dodam še, da je dne 1. maja 1854 ustrelil Lovrenc Uršič v Kamniški Bistrici medveda; zadel ga je v srce.² Dr. J. P.

R I B A R S T V O

Po belokranjskih vodah.

Piše Julij Bučar.

(Dalje.)

Moje zanimanje je veljalo odsihmal večinoma ščukam. Navadil sem se polagoma, tako pozorno gledati po grmovju in resi, da mi je ščuka redkokdaj upihala kašo. Kakor zajec v ložu, tako se ti izda ščuka v grmu. Črni rob uhljev in svetle oči izdajo zajca, redne proge ob straneh ter bistre oči ti pa pokažejo ščuko. Pretkane pa so te živali, da je kaj. Ko se oprezno približaš ščuki in jo opazuješ, že ve, da ni varno, gledati človeku v oči. Ne da bi mogel zapaziti najmanjši

¹ „Slovenec“ in „Slovenski Narod“ je z dne 5. maja 1900, št. 103, potem pa „Laibacher Zeitung“ z dne 7. maja 1900, št. 104.

² Laibacher Zeitung z dne 13. maja 1854, št. 110, str. 486.

giblaj, se ti pred očmi polagoma potopi in obmiruje v zadostni globčini, čuteč se na varnem. Včasi, posebno, ako si se ji pokazal nenadoma, pa bliskoma plane v stran in ti izgine v vibah.

Kadar je pripekalo solnce posebno vroče, je bilo ščuk, kamor sem pogledal. Streljal sem jih v grmu, v resi, da, celo sredi potoka. Videl sem marsikaj zanimivega.

Tako je komaj par centimetrov dolga ščuka ujela platico, daljšo in debelejšo od nje. Zgrabila jo je počez v sredini. Radoveden sem bil, kako jo zmaga. Stiskala jo je, obračala in kmalu je šla žrtev z glavo naprej v nenasitno žrelo. Ščuka ima kakor volk globoko preklan gobec, da lahko ugrabi tudi večje stvari. Pri oni mali ribi je bilo videti, kakor da bi tvoril gobec polovico vsega života.

Nedoumen mi je bil ta dogodek. Za brakade na zajce sem prišel s prijateljem lovcem na Dobliški most. V Dobličanki sem opazil blizu brega dve srednje veliki ščuki prav ob površju. Mirovali sta vzporedno in sta bili oddaljeni komaj dvajset centimetrov druga od druge. Pokazal sem ščuki svojemu prijatelju. Takoj na to je počil strel in ena ščuka se je obrnila na stran. Voda je seveda hudo zavalovala. Ko se je umirila, je bila druga ščuka še zmerom tam, kakor prej. Tudi ta se je obrnila po strelu. Potopili sta se obe. Ker je bila pa voda tam komaj pol metra globoka, je prinesel pes frmač obe ščuki na suho.

Ob hladnem ali vetrnem vremenu sem moral ščuke iskati, ob deževju jih pa sploh ni bilo videti nikjer. Zato sem si omislil potrebnega lovnega orodja in si nalovil vadnikov. Klini so bili najboljši. Poznal sem grme, ki niso bili nikdar brez ščuke. Pa kake velike mrcine so bile med njimi! Tamkaj sem nastavlil proti večeru močan dvotrnek. Privezal sem ga na primerno dolg motvoz. Konec ob trnku je moral biti za dobro ped na dolgo spleten iz žice, da ga ščuka ni mogla pregristi. Trnek sem potegnil vadniku skozi škrge, da mu je molel iz gobca. Konec motvoza sem pritrdil na močno in prožno vejo.

Vadnik je živahno migal in večkrat sem doživel, da ga je ščuka popadla in se ujela, še preden sem nastavlil drugi trnek v bližini.

Nastavlil sem navadno deset do petnajst trnkov, ako sem dobil toliko vadnikov. Jutranje zore kar nisem mogel pričakati. Še v mraku sem šel pregledovat in sem bil z uspehom zmeraj prav zadovoljen.

Kako požrešna je ščuka, se vidi iz nastopnega dogodka. Vozil sem več vadnikov, ki sem jih bil zaradi boljše ohranitve spustil na motvozu nabrane v tekočo vodo. Kar sem zaslišal za hrbtom močan šum v vodi. Obrnil sem se hitro in videl ščuko, ki mi je potegnila vse vadnike z motvozom vred v vodo, da sem debelo gledal za njo.

Ta grdoba mi je pokvarila lov, ker nisem utegnil več dobiti drugih vadnikov.

Naletel sem pa tudi na druge neprilike. Ko sem lovil vadnike in jih imel že nekaj na vrvi v vodi, mi je enega zagrabila — belouška in ga ni izpustila, dasi sem vse skupaj potegnil iz vode. Belouški sem dal z veslom po buči pa sem rešil vadnika.

Na vadnike sem ujel včasih prav lepe ščuke. Nekega jutra sem šel pregledavat nastavljene trnke. S čolnom sem se približal velikemu grmu. Zapazil sem, da je visela ščuka na trnku. Imela je tako debelo glavo, da sem se je skoraj ustrašil. Že vnaprej sem se veselil, kako se bodo radovali doma, ko prinesem nenavadnega velikana. Ko sem pa iztegnil roko proti motvozu, se je hkrati silno zamajal ves grm. Ščuka je potegnila vrv v grm, na trnku pa sem dobil — samo kos mesa ubegle roparice.

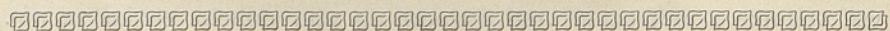
Na vadnika sem ujel tudi velikega klina, ki se je bil lotil rodnega brata. Drugo pot sem dobil štiri kilograme težkega somička.

Največjo ščuko iz svojega lovišča sem — kupil od divjega ribiča. Bila je poldrug meter dolga in tehtala dvajset kilogramov. Ribič jo je dal za dve kroni, da je imel „nekaj za trud“. Bilo nas je šest zakupnikov v družbi. Ker pa ni vsak izmed nas ribaril osebno, smo radi zatisnili obe oči in privoščili revežu mali zalužek. Gojili smo ribji lov edino le za zabavo.

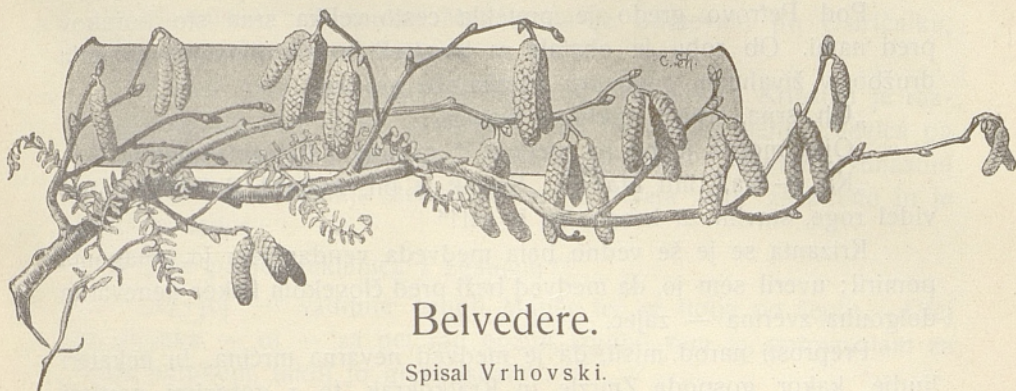
Koncem osemdesetih let sem ujel v Dobličanki tik pod Črnomljem zadnjega precej velikega raka. Ogledal sem si to redko žival z velikim veseljem. Da bi se pomnožili, sem ga izpustil. Videl pa nisem potem nikdar več niti njega, niti potomcev. Najdalje je bilo dobiti rakov v potoku Turnščici pri Dragatušu, dotoku Lahinje, in to še začetkoma devetdesetih let.

Tudi niže doli proti Metliki je Lahinja zelo ribata, pravtako nje pritok Krupa. Meseca avgusta 1896. je ujel ribič v Lahinji pod Metliškim Gradcem ščuko, dolgo 60 m, težko pa dva in dvajset kilogramov. To je bila najtežja ščuka, ujeta v Belokrajini. Ščuke po deset do osemnajst kilogramov niso nič nenavadnega. Prav tam se je ujel pred dvema letoma som, težak 25 kilogramov. V Lahinji in Krupi bivajo razen že imenovanih rib tudi lipani. Bajе dobiš v Lahinji tudi sulce. Kolikor jaz vem, jih pri Črnomlju ni. Če so sploh v Lahinji, jih je dobiti kvečemu od Metliškega Gradca dalje do izliva blizu Primostka, kamor zaidejo sempatam iz bližnje Kolpe; v njej jih je mnogo. Drugih manj žlahtnih rib ni vredno naštevati. Ribe love na trnek, v mrežo in z ostmi.

(Dalje prih.)

L I S T E K

Belvedere.

Spisal Vrhovski.

Veste, kje je Belvedere? — Ne. Res, lahko vam je žal, da ne veste; kako lepo in prijetno je gori!

To ni oni Belvedere tam ob naši nemirni Adriji, ampak visok hrib v senčnatih Kaličih, ob meji našega lovskega ozemlja.

Solnčnojasnega junijskega dne sem povabil dve znanki k prijetnemu izletu na poldrugo uro oddaljeni Belvedere: štiriindvajsetletno brineto Krizanto, emancipirano zastopnico mode in elegance v našem trgu, in njeno prijateljico Slavico, osemnajstletno, nekoliko južnopolto nagajivko z vsemi dražestmi, ki se jih pa še ne zaveda vseh. Nosek ji je nekoliko klasično zavihan in dvoje porednih jamic ji krasi ob vsakem smešku žametnomehka lica. Krizanta pravi, da so imetniki zavihanih nosov zelo „navihani“ ali „namuhtani“.

Tisti dan je bilo tekanja brez konca in kraja. Preteklo je dokaj dragocenega časa, preden smo znosili cel kup jestvin in pijač, pelerin in ogrtač. Oprtnik je debelel vidno, tako da je Matiče, naš nosač, žalostno vzdihnil in vprašal, če je kaj žganega zraven. Ko je dobil zadovoljiv odgovor, se je sumno namuzal, dvignil oprtnik na rame in odšel proti Križpotom.

Naš Matiče je mož okoli šestdesetih, pa še krepak in uren. Poklica nima posebnega; poleti pase živino trškim mogotcem, poleg tega pa zankari in lovi razno dovoljeno in nedovoljeno divjo perjad, kakor: šoje, golobe, brinovke in tupatam gozdno jerebico za priboljšek — tega pa seveda ne prizna nikdar. Pozimi služi pri Rojčih in pomaga pri krmljenju obile govedi. Mlad pa je bil nevaren divji lovec in drzen zankar.

Poslovili smo se še enkrat. Še enkrat sem moral srečnima mamicama slovesno obljubiti, da privedem hčerki gotovo vsestransko

nepoškodovani domov. Vzeli smo puško pa daljnoglede in odšli za nosačem. Kmalu smo dospeli v gozd na lepo deželno cesto, ki vodi v R—ško dolino. Po cesti kraljuje večinoma prazničen mir; le dvakrat na dan trobi postiljon Tone svoje črnožolte koračnice.

Pod Petrovo gredo je pretekla cesto velika srna sto korakov pred nami. Ob robu je obstala za trenotek in z zanimanjem gledala družbo, v živahnem pogovoru korakajočo po cesti.

„Oh, srna, srna!“ vzklikne Slavica.

„Ojej, morda je bil pa medved!“ pripomni Krizanta plaho.

„Kaj — pa,“ hiti Matiče. „Srnjak je bil, srnjak! Saj sem dobro videl roge, stavim za krono, da je bil!“

Krizanta se je še vedno bala medveda, vendar sem jo polagoma pomiril; uveril sem jo, da medved beži pred človekom kakor nenevarna dolgouha zverina — zajec.

Preprosti narod misli, da je medved nevarna mrcina. In nekateri ljudje, kakor gospoda Zmrzle in Kratkokrak, to z gotovimi nameni razširjata po časopisju v svet. Požrl ni še nikogar. Ako pa tualitam oprasne nerodnega „lovca“, je to čisto prav: vdrugo naj bolje strelja ali pa naj ga pusti pri miru; potem nikdar ne okusi njegovih jeznih objemov.

Pri Oražnovem lazu smo se poslovili od romantično prazne ceste in zavili po udobnem kolovozu v gosto smrečje. Pot se dviga polagoma v lahnih ovinkih proti Debeli bukvi. Za prvim ovinkom je Matiče zaostal, vendar nas je došel kmalu.

„Stric, zakaj pa ste zaostali?“ je vprašala Krizanta.

„Saj nisem zaostal! — No, da, popravljal sem oprtnik in nič drugega!“ je pristavil tiše. Krizanta pa je takoj opazila, da se je bila steklenica z žganjem preselila v vnanji žep Matičeve suknje.

„Stric, vedno pravite, da ste pošteni ko zlato, jaz pa bi kmalu dvomila —“

„Kaj? Kako? Jaz nepošten, oh, križ božji in sveti Matija, čakaj me no!“ jo je prekinil Matiče v eni sapi. „Kdo pravi to? Ti, ki ne znaš razločiti niti srnjaka od medveda, ti bi meni očitala, da nisem pošten?“

Krizanta je nekaj pošepetala Slavici. Kmalu nato sta se živahno pogovarjali; medtem je Krizanta spretno potegnila Maticu steklenico iz žepa in jo skrila v predpasnik.

Dospeli smo do prvega cilja, do Debele bukve. Kako romantičen je ta prostorček! Ogromna stoletna bukev stoji nekoliko naslonjena ob veliki skali, obrasli s temnozelenim mahom; izpod skale pa žubori bister studenec. Voda se zbira nekoliko niže v ilovnatih kotanjah, okoli pa leži polno raznovrstnega perja divje perutnine, kakor golobov,

jerebic, šoj itd. Iz Loma je prihitela jata golobov in z velikim šumom zopet odletela proti Kurjemu vrhu. Ob lepem, jasnomirnem vremenu konec poletja je tu preprijetno čakališče na golobe, ki priletavajo od osmih zjutraj pa do sedmih zvečer v večjih in manjših jatah.

„Ju-hu-hu!“ je zaukal Matiče, da je odmevalo po Ostričniku, dremajočem v svečani tihoti.

Posedli smo po vabljivo mehki trati pod bukvo. Krizanta je razvezala ogrtače, ker je vel precejšen hlad od mokre stene. Slavica pa se je bavila z našo prirodno mizo, pogrnjeno s temnobaršunastim prtom. Ko je izkladala steklenice, se je delala jako začudeno in je vprašala strica:

„Kje pa je steklenica z žganjem?“

„O - joj —“ vzdihne osupli Matiče ter se tiplje po žepih. „Glej ga zlomka — oj — za pet ran božjih, izgubil sem jo, gotovo, tam za onim ovinkom, takoj jo grem iskat.“

In Matiče odhiti nazaj po poti. Steklenica pa se je že davno hladila v mokrem mahu pod skalo, kamor jo je bila zamotala Krizanta.

„Mu že pokažem, se tako neumno lagati in mene zmerjati!“ veli Krizanta pol v jezi, pol v smehu.

Kmalu se vrne stric, seveda brez žganja in silno poparjen.

„Gotovo je šel kak nepridiprav za nami in pobral steklenico!“

„Ali stric, kako pa je mogoče, izgubiti steklenico iz zavezanega oprtnika?“ vpraša Slavica in se smeja poredno.

„Zlomek vedi, malo čudno je res; pravzaprav pa je nisem izgubil iz oprtnika — temveč iz levega žepa svoje suknje. Za onim ovinkom se me je bila polotila silna žeja in izkušnjava je bila močnejša ko jaz in potegnil sem dvoje požirkov. Nato sem vtaknil steklenko v žep, da bi bila bolj pri roki. Zato me je Bog kaznoval. Morda mi je „ naredil “ stari Klemen, on zna zagovarjati —“

„Ta je pa bosa,“ pravi Krizanta, „Klemen še sebi ne more pomagati, še manj pa drugim škodovati z zagovori.“

„Ej, pustita vraže in jejta!“ svetuje hudomušna Slavica. „Stric pa naj za svojo malomarnost pije vodo iz studenca!“

Stric le s težavo golta tečna jedila in se drži silno žalostno. Krizanta ga opazuje škodoželjno po strani.

„Matiče, kaj bi dali, ako bi vam zdajle kdo prinesel izgubljeno steklenico?“ ga nadleguje vedno nemirnejša Slavica.

„Kaj? Kaj me izkušaš, ti frklja prebita, samo norčevala bi se vedno in —“

„O ne, resno mislim, ker slutim, kje se bo našla steklenica!“

„I no, kaj bi naredil, da bi dobil steklenico z žganjem nazaj? Veš, zapel bi ono: Oj jesenske duge noči — in plesal bi zraven!“ Žarek upanja mu je šinil preko kocinastega lica.

„Tukaj je steklenica; drugič bo pa vse nekaj drugega, ako me zopet nalažete!“ mu preti Krizanta, komaj zadrževaje smeh.

„O Krizanta, zlata Krizanta, o dobra naša Krizanta!“ vzklikne Matiče in nastavi steklenico in pije.

„Aha-ha-a, to pogreje in poživi človeka!“ mlaska ves srečen in si briše usta s široko dlanjo.

„Alo, stric, zdaj pa zapoje ono!“ ga spominjam prijazno.

Matiče vstane, se odkašlja, se guga in zapoje z neprijetno hreščecim basom:

„Oj jesenske duge noči
pospane su moje oči — oj!
Ona nina ne — jo —
Ona nina jo — oj!“

Krizanta in Slavica prasneta v bučen smeh, jaz pa ugibam, ali je stričev ples bolj podoben divjemu plesu dervišev ali plesu slabo dresiranega medveda.

„Oj jesenske duge noči — joj —“

„Dovolj stric, dovolj za danes!“ mu zakličemo vsi hkrati.

„Plesali in peli ste imenitno!“ ga pohvali Slavica.

„Kaj ne! Ko sem bil mlad, pa Petrov Gregor, Bog mu daj nebesa in —“

„Stric, to ste pravili že neštetokrat, sedaj ne utegnemo,“ de Krizanta. „Pospravite ostanke v oprtnik, potem odidemo dalje!“

„Tudi dobro!“ godrnja stric in pobira prazne steklenice in ostanke v oprtnik. Poslovimo se od prijetnega kraja in zavijemo navkreber po senčnatem kolovozu.

Više in više se dviga pot. Na levi in desni nas pozdravljajo stari znanci: senčnate bukve, šumeče trepetljike; v šopu temnih smrek stoji deviško bela vitka breza. Zdajpazdaj zašeleste srebrni listki tiho, skoro boječe... Solnce je nizko nad Javornikom. Vročina ponehuje. Rahel, komaj slišen veter pa diha mehke simfonije o življenju.

Na vrhu Antonovega laza krenemo s kolovoza na mehko, malo uhojeno stezo po pisani senožeti. V senci male smrekove hoste v kotu doline zagledamo pasočo se srno. Ko jo gledamo natančneje, spoznamo, da je srnjak — špičak — lanjski mladič. Nekaj časa nas nezaupno opazuje, potem pa smukne v hosto. Precej nato začujemo tisti zategli hripavi: „Hau, hau, hau!“

(Konec prih.)

